

Pohled do Galerie Roberta Guttmana v době konání výstavy A vypravuj synu svému... Hagady ve sbírkách Židovského muzea v Praze.

Výroční zpráva Židovského muzea v Praze

za rok 2010

Obsah

1.	Právní rámec činnosti a orgány muzea	3
2.	Základní údaje o ŽMP	4
3.	Návštěvnost-	6
4.	Organizační struktura a zaměstnanci	8
5.	Výstavní činnost-	9
6.	Péče o sbírky a jejich dokumentace	11
7.	Odborná činnost	13
8.	Příprava nových expozic a transformace muzea	19
9.	Akvizice	20
10.	Vzdělávací aktivity	21
11.	Kulturní aktivity	24
12.	Publikace	27
13.	Spolupráce s institucemi	28
14.	Údržba a rekonstrukce	30
15.	Investice	31
16.	Granty a dary	32
17.	Informace o hospodaření	33

1. Právní rámec činnosti a orgány muzea

Zájmové sdružení právnických osob Židovské muzeum v Praze (ŽMP) bylo registrováno Obvodním úřadem pro Prahu 1 dne 30. září 1994. Hlavním předmětem činnosti sdružení, jako kulturní instituce, je podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů tvorba, doplňování, odborná správa, shromažďování a prezentace sbírek Židovského muzea v Praze a tvorba, doplňování a správa knihovního a archivního fondu, osvětová, publikační, vydavatelská a vzdělávací činnost, včetně prodeje upomínkových předmětů, propagačních a jiných materiálů, publikací, nahraných zvukových a zvukově obrazových záznamů a dalších předmětů spjatých s účelem a předmětem činnosti sdružení, dále kulturní a jiná činnost, týkající se judaismu, Židů a jejich historie v Čechách a na Moravě. Hlavní činností sdružení je také činnost výzkumná (především základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj) a šíření jejich výsledků prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. Hlavní činností jsou rovněž nutné opravy a technická zhodnocení pronajatých nemovitostí, v nichž muzeum sídlí a prezentuje sbírky, kterými je částečně hrazeno nájemné, případný pronájem dočasně nevyužitých prostor třetím osobám se souhlasem vlastníka, tj. Židovské obce v Praze. Doplňkovým předmětem činnosti sdružení je péče o židovské kulturní dědictví v České republice prostřednictvím Federace židovských obcí v České republice.

Nejvyšším orgánem sdružení je správní rada, která v roce 2010 pracovala ve složení:

Jiří Daníček, Federace židovských obcí v ČR (předseda)
 Mgr. Verona Miletinová, Židovská obec v Praze (od 14.12.2010 Eva Lorencová)
 PhDr. Jan Munk, Federace židovských obcí v ČR
 PhDr. Eva Sedláková, Židovská obec v Praze
 Mgr. Petr Svojanovský, Ministerstvo kultury ČR

Kontrolním orgánem sdružení je dozorčí rada, která v roce 2010 pracovala ve složení:

Ing. Jan Neubauer, Židovská obec v Praze (předseda)
 Ing. Vladimír Látal, Federace židovských obcí v ČR
 Ing. Marta Rubínová, Ministerstvo kultury ČR

V roce 2010 se správní rada sešla k jednání čtyřikrát a dozorčí rada třikrát. Z jednání za přítomnosti právníka byla pořízeny zápisy.

Ředitelem muzea v roce 2010 byl Leo Pavlát.

2. Základní údaje o ŽMP

a) Objekty ve správě ŽMP

Administrativní budovy v ulici U Staré školy 1 a 3, Praha 1 – správa muzea, odborná pracoviště, depozitáře, referenční centrum, restaurace, Galerie Roberta Guttmanna (výstavní prostor pro pořádání krátkodobých výstav)

- Maiselova synagoga – stálá expozice v hlavní lodi *Dějiny Židů v Čechách a na Moravě – I. Od počátku osídlení do emancipace*. Celkem vystaveno 146 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.
- Španělská synagoga – v hlavní lodi a na galerii stálá expozice *Dějiny Židů v Čechách a na Moravě – II. Od emancipace do současnosti*. Celkem vystaveno 546 originálů, faksimilií a kopií dokumentů; zimní modlitebna: stálá expozice *Stříbro českých synagog*. Celkem vystaveno 224 předmětů.
- Pinkasova synagoga – v hlavní lodi *Památník obětem nacistické genocidy českých a moravských Židů*, v prvním poschodí stálá expozice *Příběh dětí. Dětské kresby z Terezína 1942–1944*. Celkem vystaveno 238 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.
- Obřadní síň – pokračování stálé expozice *Židovské tradice a zvyky – II. Běh života*. Celkem vystaveno 140 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.
- Klausová synagoga – v hlavní lodi stálá expozice *Židovské tradice a zvyky – I. Synagoga a svátky*, na galerii stálá expozice *Židovské tradice a zvyky – II. Běh života*. Celkem vystaveno 481 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.

Pohled do expozice v Obřadní síni.

b) Co ŽMP nabízí

- Prohlídku pěti stálých expozic v historických objektech, Starého židovského hřbitova z 15. – 18. století a židovského hřbitova v Praze na Žižkově ze 17. – 19. století
- Prohlídky krátkodobých výstav v Galerii Roberta Guttmanna

- Vzdělávací programy a prohlídky prostřednictvím Vzdělávacího a kulturního centra ŽMP v Praze a Brně
- Semináře s židovskou tematikou
- Kulturní pořady se židovskou tematikou ve Vzdělávacím a kulturním centru ŽMP v Praze a Brně
- Služby referenčního centra (počítačové učebny ORT) v administrativní budově s připojením na Internet vybaveného základní judaistickou literaturou a speciálním softwarem
- Služby archivu – zajišťování badatelských služeb (poskytování archivních materiálů ke studijním účelům, odborné konzultace, rešerše, reprografické služby)
- Služby specializované knihovny pro odbornou i laickou veřejnost
- Prezenční video- a fonotéku
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Vzdělávacího a kulturního centra ŽMP
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám dějin českých a moravských Židů
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám persekuce českých a moravských Židů za druhé světové války
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám sbírkových fondů ŽMP, odborné výklady a rešerše
- Posouzení a vyřízení žádostí k trvalému vývozu předmětů kulturní hodnoty a k vývozu předmětů kulturní hodnoty na dobu určitou.
- Historické obrazové materiály k reprodukci
- Vlastní publikace, CD a propagační materiál včetně prodeje muzejních publikací (a hesel z encyklopedie židovských obcí) on-line prostřednictvím internetových stránek muzea
- Prodej hesel z elektronické encyklopedie židovských obcí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku on-line prostřednictvím internetových stránek muzea
- Možnost rezervovat si návštěvu v přesně určený čas prostřednictvím Rezervačního centra ŽMP
- Prohlídky expozic s kvalifikovanými průvodci
- Prohlídku s individuálním audioprůvodcem na základě smlouvy s firmou Gallery Service, s.r.o (Promotion & Education, s.r.o)

3. Návštěvnost

Následující tabulka uvádí počet návštěvníků v ŽMP v roce 2010:

	Celkem návštěvníků		
		Dospělí	Junioři
Leden	20 173	14 447	5 726
Únor	22 748	13 696	9 052
Březen	44 650	19 871	24 779
Duben	57 063	34 788	22 275
Květen	55 636	42 750	12 886
Červen	49 421	35 762	13 659
Červenec	53 067	38 073	14 994
Srpen	66 871	51 569	15 302
Září	46 653	33 761	12 892
Říjen	55 524	39 825	15 699
Listopad	31 023	22 747	8 276
Prosinec	30 771	22 607	8 164
CELKEM	533 600	369 898	163 704

Ve srovnání s návštěvnicky nejúspěšnějšími roky ŽMP i v roce 2010 zaznamenalo pokračující nepříznivý trend v turistickém ruchu, projevující se od počátku světové hospodářské krize v roce 2008. V ŽMP, které je vyhledáváno především hosty z ciziny, dosáhl pokles návštěvnosti oproti roku 2009 celkem 6,68%, to je 533 600 návštěvníků. V absolutních číslech tak byla návštěvnost roku 2010 rámcově srovnatelná s léty 1998 (527 662 návštěvníků), 1999 (526 663 návštěvníků) a 2003 (517 454 návštěvníků).

Jako v uplynulém roce měl vliv na nižší počet návštěvníků, a s tím související nižší výnosy ze vstupného, i setrvalý silný kurs koruny vůči dolaru a euru s nepříznivými dopady pro návštěvnost z USA, Izraele a Japonska. Obecně se též potvrdilo, že Praha není městem, do něhož by se turisté, kteří ji již navštívili, vraceli.

Opatření k povzbuzení návštěvnosti, která ŽMP přijalo v roce 2009, se osvědčila. Pozitivně se projevila jak větší diference výše vstupného podle různých typů návštěv, tak i o 70% zlevněné vstupné v rámci Bonus programu České spořitelny či Zlaté karty Pražské plynárenské. V zásadě pozitivně lze hodnotit i zapojení ŽMP do projektu firmy Perpedes, který na základě prodeje slevové knížky usiluje přivést individuální návštěvníky ubytované v pražských hotelech do vybraných pražských kulturních institucí. Nadále byly poskytovány výrazné slevy všem školám přicházejícím do ŽMP prostřednictvím jeho Vzdělávacího a kulturního centra. Činnost Společnosti přátel Židovského muzea v Praze přispěla k propagaci ŽMP.

Perspektivně je však zřejmé, že k většímu zájmu o ŽMP, zvláště za současných ekonomických podmínek, může vést jen jeho postupná proměna v expoziční, komunikační, marketingové a edukativní oblasti. S tímto cílem pracovní tým ŽMP v roce 2010 dále rozpracoval v roce 2009 správní radou schválený analytický materiál „Koncepte nových stálých (dlouho-

dobých) expozic Židovského muzea v Praze v kontextu souvisejících změn“, který jeho jménem předložil ředitel muzea Leo Pavlát. Podrobný harmonogram proměny muzea plánované na léta 2013 – 2016 zahrnuje nový přístup k veškerým aspektům jeho činnosti. Cílem je, aby ŽMP při zachování své historické jedinečnosti a zvýraznění genia loci dalo nový podnět návštěvníkům, prohloubilo své specifické aktivity, a tak poskytlo jak kvalitnější zážitek, tak i do budoucna stabilizovalo ekonomické podmínky pro své působení.

4. Organizační struktura a zaměstnanci

ŽMP bylo v roce 2010 dle svého organizačního řádu rozděleno do 8 odborů. Ke konci roku 2010 mělo v průměru 123 zaměstnanců včetně pracovníků na mateřské dovolené. Ve fyzických osobách činil počet zaměstnanců 122, což představovalo přepočítaných 119 plných pracovních úvazků. Zaměstnanecká struktura byla následující: ředitel, 48 pracovníků ostrahy a kustodů, 39 vědeckých a odborných muzejních pracovníků včetně restaurátorů, 12 ekonomických pracovníků včetně pokladních v expozicích, 5 pracovníků pro vzdělávací a kulturní činnost, 6 pracovníků pro zajištění provozu, oprav, rekonstrukcí a správu budov a hřbitovů, 4 administrativní pracovníce, 4 pracovníci zajišťující publicitu a výstavy, 3 pracovníci Rezervačního centra.

Během roku 2010 dále 153 pracovníků provádělo práce mimo hlavní pracovní poměr (dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce, autorské smlouvy).

Průměrný měsíční plat zaměstnance ŽMP v roce 2010 činil 22.875,- Kč. Průměrná mzda v České republice přitom činila 23.078,- Kč a v Praze 28.508,- Kč.

5. Výstavní činnost

a) Galerie Roberta Guttmanna

Muzejní Galerie Roberta Guttmanna uspořádala tři výstavy, z toho dvě věnované židovským tradicím a zvykům, třetí zabývající se tematikou šoa.

Výstava *Necht' mu Bůh dá vyrůst. Narození dítěte v kultuře a zvycích českých a moravských Židů* (z cyklu výstav *Události židovského života, ze sbírek ŽMP*), která se uskutečnila ve dnech 10. prosince 2009 – 28. února 2010, završila výzkumný projekt kurátorky D. Veselské. Z ŽMP bylo vystaveno 51 předmětů, dalších 10 bylo zapůjčeno z londýnského Memorial Scroll Trust. Výstavu shlédlo 1691 návštěvníků.

Ve dnech 25. března – 27. června uspořádalo ŽMP výstavu *A vypravuj synu svému... Hagady ve sbírkách Židovského muzea v Praze*. Bylo vystaveno celkem 57 hagad, včetně 3 rukopisů. Výstavu navštívilo 3232 lidí.

Poslední výstava *Od té doby věřím na osud... Transporty protektorátních Židů do Běloruska v letech 1941 – 1942*, která se uskutečnila ve dnech 29. července 2010 – 6. února 2011, završila výstavní cyklus dokumentující dosud málo známé osudy českých Židů deportovaných během druhé světové války na území okupovaného Běloruska. Kurátorka J. Šplíchalová na základě dlouholetého výzkumu shromáždila svědectví pamětníků, výsledky pachatelů, dobové fotografie a další dokumenty. Výstava byla doplněna dokumentárním filmem režiséra Lukáše Příbyla. Výstavu laskavě podpořili Česko-německý fond budoucnosti, Nadační fond obětem holocaustu, Friedrich Ebert Stiftung a Thomas Lederer. Výstavu shlédlo 7006 návštěvníků.

Vzdělávací a kulturní centrum ve spolupráci s kurátory jednotlivých výstav uspořádalo k výstavám v Galerii Roberta Guttmanna doprovodné přednášky a programy (D. Veselská – *Necht' mu Bůh dá vyrůst*, J. Šedinová – *Krásy Hagady*, J. Šplíchalová – *Od té doby věřím na osud... Transporty protektorátních Židů do Běloruska*, L. Příbyl – *Zapomenuté transporty do Běloruska*).

*Jeho Excelence Yaakov Levy, velvyslanec Státu Izrael, na vernisáži výstavy *Od té doby věřím na osud... Transporty protektorátních Židů do Běloruska v letech 1941–1942* v Galerii Roberta Guttmanna.*

b) Výstavy Vzdělávacího a kulturního centra

Další výstavy ŽMP připravilo prostřednictvím svého Vzdělávacího a kulturního centra (VKC) v Praze a v Brně. V hlavním městě jich bylo uspořádáno 5: *Proměna K.* – výstava fotografií mexické fotografky Patricie Lagarde ve spolupráci s velvyslanectvím Spojených států mexických; výstava obrazů Barbary Tomanové *Hľadanie svetla*; výstava výtvarných prací ze soutěže pořádané Památkovým úřadem v roce 2008 *Jak viděli a vidí svět*; výstava věnovaná dlouholeté ředitelce ŽMP Haně Volavkové *Ženu statečnou kdo nalezne*; výstava fotografií Filipa Tomáše a Kateřiny Exnerové *Města prý nedovedou vyprávět*). VKC v moravské metropoli nabídlo návštěvníkům 7 výstav: výstavu fotografií Libora Cabáka *Bohatství židovských památek Moravy a Slezska*; soubor barevných koláží Pavla Holeky *Hebrejská abeceda*; putovní výstavu Jaroslava Klenovského *Židovská obec v Brně na jižní Moravě*; výstavu obrazů a asambláží Jana F. Kováře *Ahavat Jisrael*; výstavu výtvarných prací žáků ZUŠ v Němčicích nad Hanou *Šalom alejchem*; výstavu Silvie Hauptmann a Michaila Lavochkina *Židovské Lipsko ve fotografiích a výstavu obrazů Judity Kopotové Cesty..*

VKC v Praze kromě výstav ve svých prostorách koordinovalo putování čtyř putovních výstav s tematikou šoa. Jedná se o výstavy *Neztratit víru v člověka... Protektorát očima židovských dětí*; *Anna Franková – odkaz pro současnost*; *Ghetto jménem Baluty/Zpráva o Lodži a Zmizelí sousedé – Pocta dětským obětem holocaustu*. Tyto výstavy byly v roce 2010 instalovány ve 35 školách a muzeích v České republice a 5 zahraničních institucích (mimo jiné v Evropském parlamentu v Bruselu).

VKC v Brně koordinovalo zapůjčení 2 putovních výstav, a to *Děvčata z pokoje 28, L 410, Tereziín a Příběh dětí – kresby dětí z terezínského ghetta*. Tyto výstavy byly v roce 2010 zapůjčeny do 6 institucí, především škol.

c) Výstavy ve spolupráci s dalšími institucemi

Ve spolupráci s Clubem gentlemanů Žižkov připravilo ŽMP pro Poštovní minigalerii v Přemyslovské ulici výstavu *Starý židovský hřbitov na Olšanech*, která ve dnech 10. června – 7. července představila soubor 30 fotografií, dokumentujících historii židovského hřbitova ve Fibichově ulici.

Z vernisáže výstavy *Starý židovský hřbitov na Olšanech*.

6. Péče o sbírky a jejich dokumentace

a) Péče o sbírky

Sbírkové předměty i knižní fond ŽMP byly tak jako v minulých letech uchovávány v zabezpečených, teplotně, světelně i klimaticky optimálních podmínkách. Restaurátoři muzea odpovědní za stav předmětů tyto podmínky pravidelně kontrolovali jak v depozitářích, tak i stálých expozicích muzea, kde rovněž prováděli měření intenzity osvětlení.

S ohledem na dlouhodobé onemocnění odpovědného pracovníka správy depozitáře pracovníci restaurátorských dílen muzea se v roce 2010 podíleli nejen na přípravě předmětů pro výstavní projekty muzea, ale zajišťovali spolu s kurátorem sbírky kovů i běžnou agendu správy depozitáře. Významnou měrou se též podíleli na zajištění pravidelné inventarizace sbírkového fondu ŽMP dle zákona 122/2000 Sb.

V restaurátorských dílnách muzea pokračovalo restaurování sbírkových předmětů především pro výstavní projekty muzea, v případě dílny kovů také pro účely systematické digitalizace sbírky stříbra. S ohledem na nutnost omezit výdaje byly k externím restaurátorským zásahům zadávány pouze sbírkové předměty bezprostředně ohrožené špatným fyzickým stavem, které nebylo z kapacitních důvodů možno ošetřit přímo v dílnách ŽMP, nebo předměty ohrožené, pro jejichž ošetření nedisponuje ŽMP patřičnými specialisty. Externím odborníkům byly v roce 2010 zadáno ke konzervaci či restaurování 51 předmětů, mezi nimiž převládaly artefakty ze sbírky rukopisů a vzácných tisků a archiválie.

V restaurátorské dílně textilu bylo konzervováno či restaurováno 33 sbírkových předmětů ŽMP a dále byly konzervovány 4 povijany na Tóru pro Memorial Scrolls Trust v Londýně. Hlavní pozornost byla v roce 2010 věnována zahájení 1. etapy restaurování unikátního nálezu – intaktně dochované synagogální opony z roku 1630 z Kolína, která byla nalezena pod podšívkou synagogální opony inv. č. ŽMP 023.686. První informace o technologii zhotovení této vzácné textilie, zjištěné v průběhu jejího čištění, byly publikovány na jaře 2010 v článku v časopise *Judaica Bohemiae* XLV-1.

Restaurátoři dílny papíru spolupracovali v roce 2010 při přípravě výstavy *A vypravuj synu svému...* v Galerii Roberta Guttmanna, pro niž komplexně zrestaurovali 24 hagad a dalších 5 knih, a připravili rovněž exponáty pro zápůjčku dětských kreseb a díla Friedl Rucker-Brandeis pro University New Mexico Art Museum v Albuquerque. Práce pro jednotlivá oddělení ŽMP zahrnovala mimo jiné opravy, restaurování a adjustaci 125 synagogálních tabulek a 14 fragmentů nálezů z geniz ze sbírky rukopisů a vzácných tisků, čištění přibližně 100 kusů skleněných negativů pro fotoarchiv a restaurování 78 dokumentů z pozůstalosti Egona Ledecze pro oddělení pro dějiny šoa. Pro knihovnu ŽMP bylo komplexně restaurováno 10 knih, opraveno 59 knih a vyčištěno přibližně 2000 katalogizačních lístků z katalogu knihovny terezínského ghetta. Pro archiv ŽMP bylo restaurováno 23 vázaných archivních pramenů, především z fondů židovských obcí Mikulov a Kroměříž.

V restaurátorské dílně kovů bylo konzervováno nebo restaurováno 57 stříbrných, mosazných, dřevěných a železných předmětů. Zahájeny byly práce na konzervaci rozměrných exponátů (mříže, architektonické prvky) pro plánovanou výstavu *Architektura barokních synagog*.

Za dohledu pracovníků muzejního archivu bylo restaurováno 10 náhrobků na Starém židovském hřbitově v Praze, u 13 náhrobků byly provedeny záchranné zajišťovací práce. Tumba rabína Š. J. Rapoporty na hřbitově ve Fibichově ulici v Praze na Žižkově byla částečně rekonstruována a komplexně restaurována.

b) Dokumentace

Úsek dokumentace sbírkového oddělení se v roce 2010 věnoval především inventarizaci sbírkových fondů ŽMP. Byly dokončeny práce vyplývající z inventarizace z roku 2009 (dohledání chybných evidenčních čísel, označení katalogizačních karet razítkem revize, vypracování závěrečné zprávy) a současně se uskutečnila další část inventarizace sbírkového fondu ŽMP dle Zákona o centrální evidenci sbírek (CES). Ve spolupráci s restaurátorkami textilu a kurátorkou sbírky textilu byly fyzicky zkontrolovány soubory textilu uložené v depozitáři v Praze (např. povijany, domácí pokrývky, tality, sáčky na tality a modlitební řemínky apod.) v celkovém počtu 4345 inventárních čísel, což představuje přibližně 11,4 % z celkového počtu předmětů ve správě sbírkového oddělení. V závěru roku 2010 byla zahájena mimořádná inventarizace přibližně třetiny sbírkového fondu ŽMP.

Ke konci roku 2010 bylo v rámci všech dosud uskutečněných pravidelných inventarizací fyzicky revidováno na 88 % sbírkového fondu ŽMP.

Nově byla v souladu s novelou zákona o účetnictví připravena pracovníky úseku dokumentace tabulka 3475 sbírkových předmětů pro zavedení sbírkových předmětů do účetnictví.

V průběhu roku 2010 byla podána 4 hlášení o změnách v CES na MK ČR. V souladu s příslušnými zákonnými předpisy byly připraveny podklady pro katalogizaci přírůstků za rok 2007 a ve spolupráci s kurátory a se správou depozitáře byly tyto přírůstky dohledány, zkatologizovány a změny nahlášeny do CES.

Zapisovaly se údaje o sbírkových předmětech do muzejní databáze a proběhla údržba muzejní databáze. Pokračoval přepis údajů z přírůstkových knih do databáze v Excelu.

Ve spolupráci s kurátory sbírek pokračovala též dokumentace judaik mimo ŽMP a byl doplňován speciální katalog.

Fotooddělení pokračovalo v digitalizaci sbírkových předmětů a archívních a knihovnických materiálů (přibližně 10 630 záběrů). Snímky byly následně ukládány do muzejního digitálního archivačního systému a do nově vzniklé databáze Collective Access.

Průběžně byly fotografovány vernisáže, významné návštěvy a další důležité akce ŽMP (přibližně 900 záběrů). Dále byla pořizována dokumentace exteriérů, interiérů a výstav (přibližně 700 záběrů). Velmi významnou činností fotooddělení ŽMP v roce 2010 bylo vyhotovení kvalitních podkladů pro muzejní výstavy a publikace.

Podstatnou část práce fotoarchívu tvořilo vyřizování žádostí badatelů z tuzemska i ze zahraničí (více než 140) včetně poskytování požadovaných materiálů, většinou v elektronické podobě. V roce 2010 také proběhla konverze části dat ze stávající databáze fotoarchívu (DEMUS) do nové databáze Collective Access, jejíž aplikace pro potřeby ŽMP byla vytvořena ve spolupráci s oddělením pro dějiny šoa. Zároveň bylo do této databáze importováno přes 4500 digitalizovaných snímků.

7. Odborná činnost

a) Sbírkové oddělení

Kurátoři se v roce 2010 věnovali následující odborné a výzkumné činnosti:

Kurátor sbírky kovů J. Kuntoš pokračoval v přípravě podkladů pro velký katalog stříbra, s čímž souvisí určování autorství stříbrných sbírkových předmětů a rekatalogizace fondu. V roce 2010 věnoval pozornost především přípravě souvislé textové části budoucí publikace a zpracovávání jednotlivých položek katalogu.

Kurátorka sbírky vizuálního umění M. Sidenberg se věnovala výzkumu archivních pramenů spojených s osobou Angeliky Meerson Schatz. Materiál bude sloužit jako podklad pro monografickou stať o této důležité osobnosti izraelského umění, jejíž příběh je významně spjat s Prahou a českým prostředím.

Kurátorka sbírky rukopisů a starých tisků O. Sixtová zaměřila v roce 2010 svou pozornost na výzkum vzácných bohemikálních tisků ve významných světových sbírkách (National Library of Israel, Jewish Theological Seminary of America, Yeshiva University, Library of Congress atd.). Výsledky jejího několikaměsíčního zahraničního pobytu, podpořeného Fulbright-Masarykovým stipendiem, budou využity při přípravě výstavy *500 let hebrejského knihtisku v Čechách a na Moravě*, plánované v ŽMP na rok 2012.

Kurátorka sbírky textilu D. Veselská se věnovala vyhodnocení unikátního nálezu synagogální opony z Kolína z roku 1630. Výsledky tohoto výzkumu, na němž spolupracovalo také několik zahraničních specialistů, zveřejnila v odborném tisku. Dále pokračovala ve vyhodnocování výsledků dlouholetého projektu zpracování souboru povijanů na Tóru. V podzimním čísle časopisu *Judaica Bohemiae* publikovala metodický příspěvek *Methodology for Assessing the Collection of Torah Binders from Bohemia and Moravia*.

Vedoucí úseku dokumentace M. Veselská se v roce 2010 věnovala především přípravě akcí spojených s připomínkou života a díla historičky umění Hany Volavkové, významné osobnosti Židovského muzea v Praze. Kromě výstavy a vzpomínkového večera ve VKC připravila také rozsáhlou odbornou studii pro časopis *Judaica Bohemiae*. Dále pokračovala v přípravě publikace *Historie Židovského muzea v letech 1906 – 2006*.

Během celého roku 2010 pokračoval projekt vedoucího fotoarchivu M. Jelínka *neZnámí*, jehož hlavním cílem je identifikovat osoby na portrétních fotografiích z období let 1942 – 1944 uložených ve fotoarchivu ŽMP. Informace o projektu *neZnámí* byly průběžně zveřejňovány v médiích.

Odborní pracovníci oddělení pronесли řadu přednášek, většinou v souvislosti s muzejními expozicemi či krátkodobými výstavami. Jako každý rok proběhla v rámci spolupráce s FF UK přednáška v expozicích pro posluchače Ústavu pro dějiny umění.

Odborní pracovníci sbírkového oddělení byli rovněž zastoupeni na řadě konferencí, symposií a diskusí. ŽMP mělo svého zástupce na pravidelném výročním zasedání Asociace evropských židovských muzeí i na zasedáních Asociace muzeí a galerií. Pracovnice oddělení M. Sidenberg působí za ŽMP ve správní radě Evropského institutu odkazu šoa. D. Veselská přednesla přednášku o sefardských textiliích na výročním zasedání Österreichische Gesellschaft zur Förderung der Textil-Kunst-Forschung ve Vídni. M. Veselská se jako zástupce výboru Asociace evropských židovských muzeí zúčastnila Curatorial Education Programme ve Vídni. Pronесли také příspěvek na konferenci *Everyday History Approaches to the Persecution of Jews of Greater Germany and the ‚Protectorate‘* v Berlíně.

Restaurátoři papíru se účastnili mezinárodního restaurátorského semináře IADA a semináře v Národní galerii v Praze o restaurování uměleckých děl na papíře. Restaurátorky textilu se s příspěvkem o muzejní sbírce pokrývek hlavy zúčastnily semináře *Textil v muzeu*

v Technickém muzeu v Brně, konference Komise konzervátorů a restaurátorů AMG v Uher-ském Hradišti, a účastnily se také textilních seminářů pořádaných v Národním muzeu sku-pinou Textil a skupinou STOP.

b) Oddělení pro dějiny šoa

V roce 2010 byly v oddělení pro dějiny šoa vytvořeny předpoklady pro další dlouhodobý rozvoj v oblasti digitální infrastruktury, mezinárodní spolupráce a vzdělávání. Jednou z priorit se stalo elektronické zpřístupnění archivních a jiných zdrojů uložených v tomto oddělení odborné i laické veřejnosti, historikům i studentům. Proto byl v roce 2010 za pomoci grantů Evropské komise a Claims Conference digitalizován archiv oddělení, který bude po detailní kontrole z velké části přístupný online a jako celek na počítačích ve studovnách ŽMP. Dále pokračoval rozvoj a nasazení systému pro katalogizaci a správu digitálních sbírek Collective Access (www.collectiveaccess.org), do nějž jsou vkládány rozhovory s pamětníky, digitalizované archivní dokumenty a data z již zastaralého digitálního katalogu fotoar-chivu.

Jedním z nejvýznamnějších projektů, do nějž se oddělení zapojilo, byla Evropská infra-struktura pro výzkum o holocaustu (European Holocaust Research Infrastructure, EHRI). Projekt si klade za cíl zlepšit spolupráci archivů holocaustu v Evropě, a usnadnit tak práci historiků a dalších badatelů. V rámci projektu, který koordinuje Nizozemský institut pro do-kumentaci války (NIOD) a na němž se podílí na dvacet evropských archivů (včetně izrael-ského Yad Vashem), bude vytvořen rozsáhlý portál zpřístupňující data o archivních sbír-kách a lepší metodologie popisu archiválií a sdílení dat. Čtyřletý projekt financuje Evropská unie jako součást sedmého rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a de-monstrace. Oddělení pro dějiny šoa ŽMP bude koordinovat podprojekt "Mezi-institu-cionální výzkumné průvodce" (Trans-institutional research guides), jehož cílem je virtuálně, prostřednictvím společných průvodců, propojovat archivní dokumenty k jednomu tématu rozptýlené do více archivů v různých zemích. Jeden ze dvou průvodců bude věnován ghettu Terezín, neboť archivní fondy o něm je možné nalézt v Památníku Terezín, ŽMP, Yad Vas-hem a Beit Terezín v Izraeli; menší soubory dokumentů jsou pak uloženy v desítkách dalších archivů. Slavnostní zahájení projektu EHRI, jež moderoval vedoucí oddělení pro dějiny šoa ŽMP Michal Frankl se konalo 17. listopadu 2010 v Bruselu za účasti evropské komisařky pro výzkum, inovaci a vědu Máire Geoghegan-Quinn, izraelského ministra školství Gideona Sa-ara a dalších významných osobností.

V roce 2010 se také naplno rozběhl projekt nahrávání rozhovorů s pamětníky, přeživšími holocaustu, o jejich životě v poválečném Československu. V těchto rozhovorech jsou domi-nantními tématy návrat z koncentračních táborů, reintegrace do společnosti, vztah k židov-ství v období komunismu. Bylo nahráno 30 rozhovorů, které budou po zpracování a autori-zaci v souladu s poskytnutými právy zpřístupněny veřejnosti.

Pro lepší vzdělávání o holocaustu a o židovských dějinách byla v rámci projektu "Mozai-ka paměti" připravena v partnerství s Institutem Tereziánské iniciativy bohatší, graficky při-tažlivější, interaktivní verze internetového portálu www.holocaust.cz. Ve spolupráci s Insti-tutem Tereziánské iniciativy byl rovněž připraven velký projekt financovaný ze strukturálních fondů EU, jehož cílem je vytvářet pedagogické materiály o dějinách Židů ve 20. století a podporovat školy v jejich zavádění do výuky.

Ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu Akademie věd ČR zorganizovali Michal Frankl a Jindřich Toman (University of Michigan) ve dnech 11. a 12. října 2010 seminář „Jan Neruda a Židé. Texty a kontexty“, jehož cílem bylo poprvé komplexněji prodiskutovat vztah jednoho z nejvýznamnějších českých spisovatelů 19. století k Židům.

Vedoucí oddělení Michal Frankl se věnoval zejména výzkumu diskusí o „židovské otázce“ a protižidovského násilí v 19. století a připravil několik konferenčních příspěvků a odborných článků.

Nemalou část práce oddělení pro dějiny šoa tvořily aktivity stejně rutinní jako nutné: poskytování služeb badatelům, zpracování nových archiválií, odpovídání nesčetných dotazů ohledně obětí holocaustu.

Významné byly i mediální aktivity na téma antisemitismus a šoa, na nichž se podílel vedle M. Frankla i ředitel muzea L. Pavlát.

Ze slavnostního zahájení projektu EHRI 17. listopadu 2010 v Bruselu - vedoucí Oddělení pro dějiny šoa ŽMP Michal Frankl.

c) Oddělení židovských dějin a judaistiky

Vedoucí oddělení I. Cermanová za asistence A. Putíka redakčně připravila dvě čísla vědeckého časopisu *Judaica Bohemiae* XLV (2010), č.1, 2 a zahájila redakční práce na čísle 1. ročníku XLVI (2011). Proběhla dvě zasedání redakční rady časopisu a byla uzavřena smlouva o spolupráci se Společností pro dějiny Židů v ČR, na jejímž základě bude roku 2011 vydán jakožto supplement *Judaica Bohemiae* sborník z konference *Jedinec a obec. Židé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1520–1848* (Třebíč, 6.–8.10.2009).

Pracovníci oddělení pokračovali v práci na dlouhodobých výzkumných úkolech. Za tím účelem prováděli výzkum v archivech a vědeckých knihovnách a výsledky výzkumu prezentovali v pěti rozsáhlých vědeckých studiích, na dvou vědeckých konferencích a využili je rovněž pro doplnění interních databází.

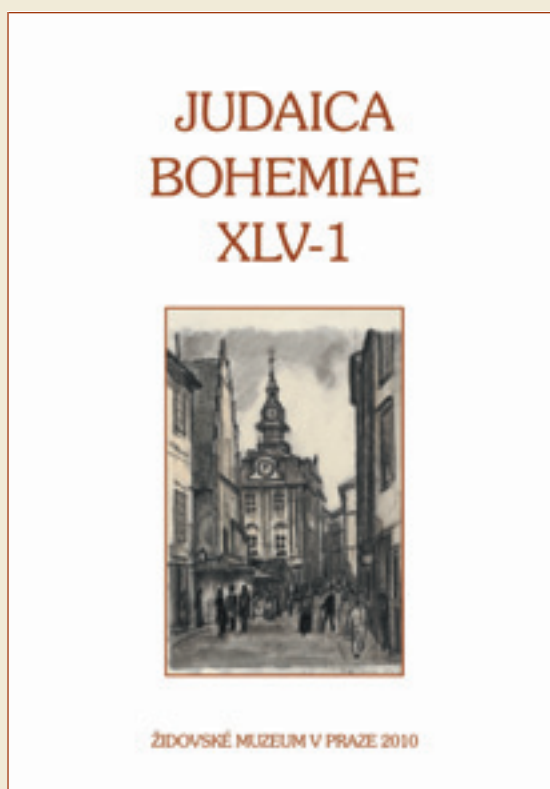
I. Cermanová se věnovala výzkumu hebrejského knihtisku v Čechách mezi lety 1750 a 1850, dějinám pražské židovské obce na přelomu 18. a 19. století a epigrafickému výzkumu hebrejských nápisů na předmětech ze sbírek ŽMP. A. Putík prováděl genealogický výzkum pražských židovských rodin a do genealogické databáze vložil přibližně 750 osob, přičemž výzkum se soustředil především na zástupce židovské samosprávy a rabíny. Dále pokračoval v přípravě české monografie o dějinách pražských Židů v novověku, v jejímž rámci se podrobně zaměřil na výzkum vnitropolitických dějin pražské židovské obce ve 2. polovině 16. století. D. Polakovič se zabýval identifikací nových nálezů hebrejských fragmentů ve fon-

dech českých a moravských archivů, knihoven a muzeí, přípravou souborného katalogu středověkých hebrejských rukopisných fragmentů v ČR (v současné době je evidováno přes 570 fragmentů), epigrafickým výzkumem hebrejských nápisů na náhrobcích a v synagogách a tvorbou bio-bibliografické databáze k dějinám Židů v českých zemích do roku 1938. M. Scheibová se věnovala výzkumu nápisů na předmětech textilní sbírky ŽMP. J. Fiedler pokračoval ve výzkumu demografie a topografie židovských sídel.

D. Polakovič současně ve spolupráci s pracovníci Archivu ŽMP, I. Steinovou z centrálního pracoviště Národního památkového ústavu v Praze (na základě interního grantu NPÚ) a s V. Chvátalem z Muzea Českého lesa v Tachově pokračoval v dokumentaci židovských hřbitovů v Praze a ve 36 venkovských obcích. Spolupracoval též s Knihovnou ŽMP na přípravě výstavy a katalogu *A vypravuj synu svému... Hagady ve sbírkách Židovského muzea v Praze*. A. Putík spolupracoval s Archivem ŽMP (L. Petrusová) na tvorbě úvodní studie k edici fassí pražských Židů 1748–1749.

Významně pokročily práce na elektronické *Encyklopedii židovských obcí*, vznikající přispěním J. Fiedlera. K prodeji prostřednictvím webové stránky muzea je připraveno 319 dokončených souborů, objednávat lze i dalších 443 hesel.

Kromě běžné komunikace s odbornou i laickou veřejností vyhotovili pracovníci oddělení čtyři recenzní posudky na odborné časopisecké studie a A. Putík sepsal expertízu o znaku pražské židovské obce pro potřeby správního řízení.

Titulní strana *Judaica Bohemiae XLV-1*.

d) Archiv

Pracovnice archivu průběžně kontrolovaly fyzický stav archiválií, za pomoci externistů postupně probíhalo mechanické čištění od prachu, vybrané archiválie byly restaurovány v restaurovátorské dílně muzea. V roce 2010 bylo vyčištěno 448 archivních knih, 35 kartonů spisů a 3 krabice kartotéčních lístků. Restaurovány byly 34 archivní knihy. Souběžně probíhalo

mechanické čištění a v případě potřeby dezinfekce nově převzatých písemností před jejich archivním zpracováním

Pořádací práce byly i v roce 2010 soustředěny na revize a nové zpracovávání materiálů uložených v archivu, především na sbírku osobních pozůstalostí a varií (M. Hanková, V. Hamáčková), fond ŽNO Praha (L. Petrusová) a podnikový archiv Židovského muzea (M. Kurečková). Pracovnice archivu průběžně aktualizovaly evidenci archivních fondů a sbírek vedenou jak v podobě listinné (evidenční listy), tak digitální (PEvA).

V roce 2010 pokračovalo zapisování údajů do obou spravovaných databází. Databáze pohřbených na Novém židovském hřbitově v Praze-Strašnicích byla zkontrolována a doplněna podle dalších svazků matrik zemřelých. V současné době obsahuje více než 25 200 záznamů z let 1890 – 1977, přičemž stávající záznamy jsou průběžně doplňovány o údaje z matričních knih. Dokončení této databáze závisí na převzetí hřbitovních knih od ŽNO Praha, které je v jednání. Do databáze konsignací pražských Židů (1748 – 1838) bylo v roce 2010 vloženo 1202 záznamů z let 1809 - 1838, celkem obsahuje 4702 záznamů. Databáze je dokončena, starší část je připravena k vydání ve formě edice (L. Petrusová, spolupráce A. Putík z oddělení židovských dějin a judaistiky). Vytváření databází umožňuje efektivní využití vybraných pramenů především pro účely rodopisného bádání.

Ve spolupráci s fotodílnou muzea dále probíhala postupná digitalizace vybraného archivního materiálu, jejímž cílem je zajistit studijní a záložní kopie historicky cenných a badateli často žádaných materiálů. Digitalizovány jsou nejstarší uchovávané písemnosti (do roku 1700), vybrané pinkasy a další archiválie, které slouží především pro rodopisné bádání. V roce 2010 bylo digitalizováno 3559 stran archivních knih.

Odborná činnost archivářů se soustředila především na výzkum dějin Židů v okupovaném pohraničí a na dějiny židovské komunity v českých zemích po roce 1945. Výzkum k dějinám Židů v pohraničí, který provádí V. Hamáčková ve spolupráci s M. Lhotovou ze Severočeského muzea v Liberci, byl podpořen Grantovou agenturou ČR (grantový projekt P410/102399). M. Hanková, která se věnuje především období 1945 - 1956, vystoupila s příspěvkem na XVI. International Oral History Conference, která proběhla ve dnech 7. – 11. července v Praze. Na shromažďování rozhovorů s pamětníky spolupracuje M. Hanková s oddělením pro dějiny šoa. Muzejní archiv pokračoval ve spolupráci s muzei a archivy v pohraničních oblastech v organizování seminářů k novodobým dějinám Židů v Čechách. V roce 2010 muzejní archiv zorganizoval ve spolupráci s Muzeem Českého lesa v Tachově, Státním okresním archivem Tachov a Severočeským muzeem v Liberci již třetí ročník semináře *Židé v Čechách*, který se konal ve dnech 6. a 7. října v Tachově. M. Kurečková se věnovala studiu úředních pramenů poskytujících informace o vývoji obvodů jednotlivých židovských náboženských obcí Čech a Moravy v období 1890 – 1945. Pokračoval též výzkum judaik v archivech ČR.

Ve spolupráci s oddělením židovských dějin a judaistiky se pracovnice archivu podílely na dokumentaci židovských hřbitovů a zpracovávání získaného epigrafického materiálu. Pozornost byla věnována zejména přípravě publikace o židovském hřbitově v Brandýse n. L. Pracovnice archivu zároveň vykonávaly odborný dohled nad rekonstrukcemi a restaurátorskými pracemi na Starém židovském hřbitově v Praze a na židovském hřbitově ve Fibichově ulici.

V rámci vzdělávání a výměny zkušeností se pracovnice archivu zúčastnily 3 konferencí a 2 seminářů informujících o současných trendech v archivnictví, především o otázkách spojených s digitalizací, a 1 semináře o restaurování funerálních památek.

Muzejní archiv zaznamenal v roce 2010 celkem 215 badatelských návštěv. Zájem badatelů se stejně jako v minulých letech soustředil na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci nemovitých památek (hřbitovy, synagogy, ghetta). Pracovníci archivu zpra-

covali 19 řešerší a poskytli na 120 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Pro výstavy, publikace a badatelské potřeby bylo vyhotoveno 397 kopií archivního materiálu.

e) Knihovna

Muzejní knihovnu, která má 1066 registrovaných čtenářů, navštívilo v roce 2010 celkem 1064 badatelů. Knihovna nabídla jako v minulých letech i výpůjčky meziknihovní výpůjční službou a přístup do 9 zahraničních oborových databází.

Ke konci roku 2010 bylo v elektronickém katalogu knihovny ŽMP více než 47 700 záznamů. V roce 2010 byl oskenován restaurovaný historicky cenný lístkový katalog terezínské sbírky hebraik (46 259 lícových i rubových stran katalogizačních lístků). Katalog byl zpřístupněn prostřednictvím online katalogu knihovny. Elektronický katalog knihovny byl dále obohacen o možnost plnotextového prohledávání obsahů vybraných dokumentů.

Pokračovalo doplňování biografických a místopisných údajů do databáze zjištěných při retrospektivní fyzické prohlídce fondu za účelem zjištění původních vlastníků. V roce 2010 bylo prozkoumáno 2346 svazků a do databáze bylo zadáno 2120 záznamů. Celkem je v databázi 44 300 záznamů.

8. Příprava nových expozic a transformace muzea

Na základě návrhu ředitele Leo Pavláta a jeho schválení správní radou ŽMP byla v roce 2010 přijata opatření ke komplexní proměně instituce a přípravě nových dlouhodobých expozic ve všech pěti historických objektech. Uvedené změny, které by měly při zachování jedinečného charakteru ŽMP reflektovat současný stav světového muzejnictví a přispět k vyšší návštěvnosti, by měly být ve své úplnosti ukončeny v roce 2016.

Na řadu diskusí z první poloviny roku 2010 přístupných všem zaměstnancům muzea, jejichž cílem bylo zjistit jejich názor na současný stav instituce a zachytit nepodstatnější návrhy změn, navázala činnost koordinačního týmu. Úkoly tohoto užšího grémia složeného jak ze zaměstnanců muzea, tak z externích spolupracovníků, které bylo pověřeno přípravou komplexní proměny ŽMP, byly dvojího druhu.

Za prvé se jednalo především o pojetí a podobu nových dlouhodobých expozic muzea včetně návazných vzdělávacích a speciálních programů (přednášky, dílny, semináře, konference, koncerty, divadelní a filmová představení, scénická čtení, veřejné diskuse a setkání se zajímavými osobnostmi aj.). Druhá oblast činnosti koordinačního týmu byla zaměřena na problematiku návštěvnického komfortu, marketingu, PR i velmi důležité oblasti optimálního využití velkého bohatství digitálních zdrojů a dat, jejichž neustále se rozšiřující rezervoár muzeum systematicky vytváří již po více než deset let.

Podstatnou činností koordinačního týmu v roce 2010 byla spolupráce se společností Naviga4, která pro muzeum jako vítěz výběrového řízení zpracovala analýzu a návrh komunikační strategie pro památky Židovského města ve správě Židovského muzea v Praze a Staronovou synagogu. Tento obsáhlý materiál obsahuje kromě velmi cenné analytické části, zahrnující základní návštěvnický průzkum, šetření mezi odbornou veřejností a cestovními kanceláři, mediální a obsahovou analýzu, analýzu webových stránek muzea a dotační analýzu, také řadu konkrétních návrhů a doporučení, k nimž bude koordinační tým v kontextu uvažovaných změn nadále přihlížet.

Zvláštní oblastí práce koordinačního týmu byla zejména v druhé polovině roku 2010 spolupráce s Fakultou architektury ČVUT a programem Arts Management na Vysoké škole ekonomické. Vybraní studenti jmenovaných škol absolvovali přednášky či semináře, které pro ně členové koordinačního týmu připravili, a následně zpracovali sedm samostatných úkolů z oblasti marketingu, komunikace a architektury. Spolupráce s vysokými školami bude pokračovat také v roce 2011 s cílem získat v této oblasti další partnerské instituce a studijní programy.

Koordinační tým, vedený kurátorkou ŽMP Michaelou Sidenberg, konečně v roce 2010 stanovil podrobnou náplň své činnosti v devíti oblastech pro rok 2011, kdy již budou přijaty závěry pro pracovní týmy, které se budou dle vytyčené koncepce podílet na tvorbě jednotlivých expozic, speciálních programů či realizaci dílčích projektů.

9. Akvizice

V roce 2010 proběhla 3 zasedání a 3 mimořádná jednání Sbírkotvorné komise ŽMP za účasti externích spolupracovníků. Přírůstky do muzejních sbírek pocházely v roce 2010 převážně z darů – 37 předmětů darovali jednotlivci a instituce z tuzemska i ze zahraničí. Omezený obnos určený k nákupům byl využit k nákupu 11 souborů předmětů a jednotlivostí. K výjimečným událostem roku 2010 patřila restituce souboru 46 děl výtvarnice Helly Guth ze sbírky Židovského muzea v Praze oprávněným dědicům. Ti se následně rozhodli podstatnou část restituovaného souboru (28 předmětů) darovat zpět do sbírek ŽMP.

Knihovna ŽMP byla v roce 2010 obohacena o 1240 svazků a 19 titulů periodik.

Pamětní pohárek, inv. č. 179.618, sklo, rubínová lazura, řezba, severní Čechy, po 1889, výška 136 mm.

10. Vzdělávací aktivity

ŽMP jako v minulých letech nabídlo prostřednictvím pražské a brněnské pobočky svého Vzdělávacího a kulturního centra velké množství pořadů, programů a projektů.

VKC v Praze připravilo typů 9 tematických přednášek a spolu s nimi 15 různých výtvarně nebo dramaticky pojatých interaktivních dílen. Programy se týkaly nejrozličnějších aspektů života Židů – tradic a zvyků, biblických dějin či dějin Židů v Čechách a na Moravě. Velká pozornost byla tradičně věnována výuce o antisemitismu a šoa.

V Praze se programů zúčastnilo 9381 žáků a studentů, mimopražské semináře absolvovalo 646 osob. Kromě českých návštěvníků centra byly pořádány programy a semináře také pro zahraniční studenty. V roce 2010 se jich v pražské pobočce VKC zúčastnilo 765 osob z Německa, USA, Anglie, Rakouska, Španělska, Kanady, Nizozemí, Itálie a Francie.

Na začátku školního roku 2010/2011 se VKC ŽMP přidalo k Projektu „Krokus“, který již několik let pořádá irská organizace Holocaust Education Trust Ireland a každoročně se do něj zapojují školy po celém světě. Účastníci od organizátorů obdržely prostřednictvím VKC cibulky žlutých krokusů, které zde žáci a studenti na podzim zasadili jako připomínku jednoho a půl milionu židovských dětí, jež zahynuly během šoa. Projektu se v ČR zúčastnilo více než 100 škol i několik mateřských školek.

VKC dále spolupracovalo na různých projektech s řadou institucí, např. s Národním institutem dětí a mládeže na literárně-historické soutěži *Daniel* či českou pobočkou OSN na sérii workshopů pro pražské školy k Mezinárodnímu dni památky obětí holocaustu. Významná také byla spolupráce s European Shoah Legacy Institute na mezinárodní soutěži o nejlepší plakáty k Mezinárodnímu dni památky obětí holocaustu. Vítězné plakáty, navržené studenty vysokých škol se zaměřením na design, budou použity jako vizuální součást připomínky Mezinárodního dne památky obětí holocaustu v roce 2012.

Velkou pozornost věnovalo VKC programům pro pedagogy. Za účasti 46 učitelů proběhlo šest dvoudenních seminářů a jeden jednodenní seminář pro učitele *Židé, dějiny a kultura*. Významným, již tradičním partnerem při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků byl Památník Terežín, s nímž ŽMP pořádalo dva třídní semináře pro 95 učitelů na téma *Jak učit o holocaustu*. Obdobný seminář – rovněž ve spolupráci s Památníkem Terežín a s Dokumentačním střediskem holocaustu (Bratislava) – VKC uspořádalo pro 30 pedagogů ze Slovenska. Ve spolupráci s organizací Centropa se sídlem ve Vídni byl uspořádán seminář pro 20 českých pedagogů. Další dvoudenní seminář za účasti 22 osob se uskutečnil ve spolupráci s Mezinárodním křesťanským velvyslanectvím Jeruzalém (ICEJ) pro zájemce z této organizace. Na tyto semináře pak navázaly dva jednodenní nadstavbové semináře pro lektory ICEJ, jeden ve spolupráci s izraelským památníkem Yad Vashem.

S Mezinárodním křesťanským velvyslanectvím Jeruzalém současně již druhým rokem pokračovala spolupráce na projektu *Centra vzdělávání a dialogu*, jehož prostřednictvím ICEJ nabízí školám přednášky lektorů vyškolených ve VKC na téma holocaust a antisemitismus.

Poprvé bylo v Praze představeno divadelní představení *Židovka aneb Žonglování se životem* brněnského Divadla Kufr, které se již několik let pořádá v Brně. Představení se uskutečnilo ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze.

Pracovnice VKC Miroslava Ludvíková a Zuzana Tlášková se zúčastnily seminářů pro české pedagogy, které se konaly v Památníku Ravensbrück a v izraelském Yad Vashem.

Brněnská pobočka VKC ŽMP nabídla své aktivity školám, zájmovým a společenským organizacím v Brně i na dalších místech Moravy. Pro školy připravila dílny, tzv. workshopy, přednášky a besedy, kterých se přímo ve VKC uskutečnilo 26 pro 566 žáků a studentů, mimo VKC (Vyškov, Polička, Uherské Hradiště, Žarošice) 21 pro 696 žáků a studentů. Obecně vzrostl zájem o činnost pobočky VKC v Brně, jak se to projevilo účastí jeho pracovníků na

Studentské konferenci v Brně, odborném semináři Informační vzdělávání ve veřejných knihovnách v Moravské zemské knihovně či konferenci Centra pro religionistiku a multikulturní edukaci na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity.

Vzdělávací aktivity pobočky VKC v Brně byly též výsledkem spolupráce s dalšími institucemi. S podporou nadace Tři brány ve Vyškově VKC připravilo 9 dílen (*Hebrejská abeceda a Hanin kufřík*) pro žáky základních škol v tomto městě. V rámci doprovodných programů k uvedení premiéry opery *Anna Franková* v prosinci 2010 pokračovala spolupráce s Národním divadlem Brno uspořádáním studentské konference na téma *Fenomén holocaustu dnešního mladými očima*. Zúčastnilo se jí 65 studentů. Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou se uskutečnily tři besedy: Na Fakultě sociálních studií k filmu *Zatemněná demokracie*, na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity s pamětnicí Erikou Bezdíčkovou k uvedení její knihy *Moje dlouhé mlčení a taktéž s Erikou Bezdíčkovou* ve studentském klubu Trojka na téma *Můj život v totalitách*. Současně se úvodní konferencí (22. 10.) začal naplňovat grantový projekt Centra pro religionistiku a multikulturní edukaci, na němž se VKC v Brně podílí,

Lektorka VKC prováděla i komentované prohlídky po židovském hřbitově v Brně, kterých se uskutečnilo 5 pro 226 žáků a studentů, a na základě dohody se Židovskou obcí Brno i brněnské synagogy a mikve, v jejímž rámci bylo provedeno 13 prohlídek pro 442 žáků a studentů.

Nabídku brněnských výukových programů vhodně doplňovalo divadelní představení Divadla Kufr nazvané *Židovka aneb Zonglování se životem*, které vzniklo pod záštitou VKC Brno již v roce 2007. Na představení navázala vždy beseda s pamětníkem. Těchto divadelních představení se uskutečnilo 10 pro 286 žáků a studentů.

Ve VKC Brno proběhly dva cykly seminářů pro učitele pod názvem *Židé, dějiny a kultura*, kterých se zúčastnilo 53 zájemců v 5 přednáškových blocích.

Své výukové programy, putovní výstavy, publikace i propagační a tiskové materiály nabízela brněnská pobočka VKC na Mezinárodním veletrhu vzdělávání DIDACTA v Třebíči.

V měsících květnu, červnu, září a listopadu uskutečnilo svou odbornou praxi v pobočce VKC Brno 6 studentů Obchodní akademie a Střední školy knihovnické a Vyšší odborné školy knihovnických, informačních a sociálních služeb.

V roce 2010 pokračoval též již jedenáctým rokem vzdělávací projekt ŽMP *Zmizelí sousedé*, určený žákům základních a středních škol. Na tomto projektu, mapujícím osudy obětí šoa přímo v místě bydliště účastníků projektu, pražská pobočka VKC i v roce 2010 spolupracovala s občanským sdružením Zapomenutí. Výsledkem projektu jsou výstavy, publikace i shromážděný archivní materiál a záznam výpovědí pamětníků. Projektu se doposud aktivně účastnilo téměř 200 škol a více než tisíc mladých badatelů. Jednou z nejvýznamnějších událostí roku 2010 se stala konference hodnotící za účasti zástupců prvních badatelských týmů i pamětníků dosavadní práci, vývoj projektu a jeho možnosti do budoucna. Na konferenci byly veřejnosti představeny nové panely, které vznikly v posledních dvou letech; celkem je tak panelů, které putují jako společná výstava,³⁰

I v roce 2010 dvě české verze výstavy formátu roll up o 20 panelech putovaly po českých školách a dalších institucích. Studenti a žáci opět prezentovali projekt zejména v rámci semináře *Jak učit o holocaustu* v Památníku Terežín. Jedna z kopií je také trvale umístěna v předsálí Půdního divadla Magdeburských kasáren v Památníku Terežín.

S projektem ŽMP *Zmizelí sousedé* se bylo možno seznámit i v zahraničí. Dvě anglické verze výstavy putovaly po univerzitách, muzeích a židovských obcích v USA. Další anglická verze byla k vidění na několika místech v Anglii, kde také studenti rozvíjejí projekt vlastním pátráním. Německou verzi výstavy se podařilo představit na 10 místech v Německu. Jedním z míst bylo např. také Velvyslanectví České republiky v Berlíně.

Pracovnice VKC M. Ludvíková se jako delegátka MŠMT zúčastnila dvou pravidelných zasedání International Task Force for Holocaust Education, Research and Remembrance – v červnu Jeruzalémě a v prosinci v Haifě.

Kulturní atašé Spojených států amerických v ČR David Gainer při zahájení konference Zmizelí sousedé po deseti letech v prostorách New York University v Praze.

11. Kulturní aktivity

a) Večerní pořady ve Vzdělávacím a kulturním centru (VKC)

Kulturní pořady pro veřejnost připravovaly v roce 2010 jak pražská, tak brněnská pobočka VKC. V Praze se uskutečnilo 77 večerních programů pro 4199 návštěvníků. Patřily k nim debaty na aktuální témata s několika diskutujícími moderované publicistou Petrem Brodem (např. diskuze na téma *Jan Neruda a jeho vztah k Židům* či diskusní večer věnovaný Haně Volavkové), ale také 10 koncertů (mj. *Magevet* – koncert studentů university v Yale; vystoupení houslisty Jaroslava Šonského a klavíristky Sylvaine Wiart *Nigun; Jidiš ve třech* - Hana Frejková, Slávek Brabec a Milan Potoček či koncert klavíristy Davida Kalhouse a houslistky Jessicy Lee). Z 8 filmových představení zvlášť zaujaly *Zapomenuté transporty do Běloruska* za účasti režiséra Lukáše Příbyla a dále snímky *Poslední vlak* a *Zatemněná demokracie*. Významnou událostí se stala projekce unikátního filmového zpracování světoznámé dětské knihy *Hanin kufřík* spisovatelky Karen Levine. Ta se uskutečnila 9. prosince za účasti Jiřího Bradyho z Kanady, bratra Hany, a jeho dcery Lary. Film se natáčel na mnoha místech České republiky a je unikátní použitými filmovými technologiemi. Uskutečnilo se také 16 prezentací knih s tematikou judaismu, antisemitismu či šoa spojených s diskuzemi autory či odborníky na danou problematiku. Takto byly například představeny knihy vzpomínek přeživších Eriky Bezdíčkové *Moje dlouhé mlčení* či Ctirada Rybára *Do půlnoci času dost*. Zvláštní pozornost si také získala prezentace knihy Michaela Kruppa *Osmnáct století Izraele*. Pokračovaly 2 přednáškové cykly započaté v roce 2009 (*Blízký východ včera a dnes; Cesty izraelské literatury*) a 3 další byly zahájeny (*Židovská menšina v Československu v letech destalinizace a uvolnění v intencích reformního komunismu*; cykly rabína Karola Sidona *Praotci a pramatky lidu Izraele, zakladatelé židovského národa* a *Židovské svátky*). Uskutečnilo se také 5 výstav uvedených vernisážemi.

Oblíbené byly také nedělní pořady pro rodiče s dětmi, které se konaly jednou měsíčně, a zúčastnilo se jich 144 osob. Pravidelně tyto programy podporuje Nadační fond obětem holocaustu.

V prostorách pražského VKC se odehrálo také několik konferencí, na kterých se muzeum různými formami podílelo. Patřila k nim například konference „Menšinová krajina vzpomínání v evropském městě. Konkurenční společnosti paměti?“, jež se konala ve dnech 10. a 11. června 2010 ve spolupráci ŽMP a Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Brněnská pobočka VKC nabídla veřejnosti v podvečerních hodinách 7 přednáškových cyklů různého charakteru, přičemž v roce 2010 byly započaty 3 brněnského rabína Šlomo Kučery: *Významné brněnské židovské osobnosti; Židé, židovství a antisemitismus v české literatuře 19. a 20. století* a *Tradiční témata ve světle přírodních věd*. Dále se konaly poslechové pořady rozhlasové i hudební (rozhlasové hry L. Aškenazyho, poslechový cyklus *Slavní židovští skladatelé Broadwaye a Hollywoodu*) byly promítány filmy (cyklus *Zapomenuté transporty* za účasti režiséra L. Příbyla, *Krátká dlouhá cesta* za účasti F. Gála), uskutečnily se i nedělní odpolední dílny pro rodiče s dětmi. V nabídce nechyběla divadelní představení (*Ukradený měsíc* – divadlo Feigele, *Židovka aneb Žonglování se životem* – divadlo Kufr), proběhly i knižní prezentace (Erika Bezdíčková: *Moje dlouhé mlčení*, Ivan Klíma: *Moje šílené století*, Renata Laxová: *Dopis Alexandrovi*) a besedy (např. Pavla Váňová: *O židovské přitažlivosti a židovské múze*, Arnošt Goldflam a Karol Efraim Sidon: *My dva a...*, Zuzana Prudilová: *Tváří v tvář – Vyprávěná historie šoa*, Jakub Mlynář a Martin Šmok: *Centrum vizuální historie Malach*). Oblíbené byly též hudební a hudebně-literární vystoupení (mj. Táňa Fischerová a Jana Rychterová – *Ha-šamajim me-alejnu*, koncert v brněnské synagoze Jana Škrdlíka a Šárky Bezperátové, vystoupení *Židovské svátky v písních a tancích* Taneční skupina Rut Celkem 55 programů navštívilo 1582 návštěvníků.

Brněnská pobočka VKC spolupracovala též na Benefičním koncertu Janáčkova kvarteta v brněnské synagoze, který se uskutečnil ve spolupráci s Židovskou obcí Brno 27. ledna a spolupodílela se na otevření Turistického a informačního centra na Židovském hřbitově v Brně.

Z prezentace knihy Eriky Bezdíčkové *Moje dlouhé mlčení*.

b) Koncerty ve Španělské synagoze a další kulturní akce pro veřejnost

ŽMP přímo organizovalo nebo spolupracovalo na uspořádání 7 hudebních večerů ve Španělské synagoze. 27. ledna byl ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze a profesorkou Zuzanou Růžičkovou uspořádán slavnostní večer spojený s koncertem při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu. Dne 9. února se konal ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze, Federací židovských obcí v ČR, Velvyslanectvím státu Izrael a Ministerstvem zahraničních věcí ČR slavnostní večer s koncertem při příležitosti 20. výročí obnovení diplomatických vztahů České republiky se Státem Izrael. Dne 12. září uspořádalo ŽMP koncert pro Židovskou obec v Praze. Na koncertě vystoupil americký soubor *The Hevreh Ensemble*, který zahrál autorské skladby Jeffa Adlera, jenž je jeho členem.

Židovské muzeum v Praze bylo partnerem mezinárodního hudebního festivalu *Struny podzimu* při koncertě *David Orlowsky Trio*, který se ve Španělské synagoze konal 7. října.

ŽMP se současně podílelo na již pátém ročníku koncertního projektu *Světlo porozumění* konzervativní židovské kongregace Bejt Praha a kostela Svatého ducha (12. října). Záznam koncertu byl vysílán Českou televizí a Českým rozhlasem.

V rámci projektu kurátorky sbírky vizuálního umění M. Sidenberg *Cinegoga* se ve Španělské synagoze uskutečnila 20. října již druhá projekce. Tentokrát byl uveden klasický němý snímek ze sovětské produkce, který pod názvem *Jevrejskoje sčastje* (*Židovské štěstí*) natočil v roce 1925 režisér Alexander Granovsky. Restaurovaná a digitalizovaná kopie byla získána z fondů National Center for Jewish Film při Brandeisově univerzitě v USA. Film byl uveden v premiéře s originálním autorským doprovodem Miloše Orsona Štědrone, který ke snímku napsal novou hudbu na objednávku ŽMP.

Ojedinělým počinem byla spolupráce ŽMP s *Komorním orchestrem BERG* na uvedení komorní verze oratoria *Král David* skladatele Arthura Honeggera ve Španělské synagoze 6. prosince.

Ve Španělské synagoze dále i v roce 2010 probíhaly koncerty pořádané agenturami BM Art, Pragoplakát a Opera Ars Magna. Kytarista Lubomír Brabec dokončil v roce 2010 desátý abonentní cyklus koncertů klasické hudby nazvaný Lubomír Brabec uvádí *Pražské hudební večery ve Španělské synagoze*. Celkem se takto uskutečnilo 213 koncertů.

Dr. Miloš Pojar během svého vystoupení na slavnostním večeru při příležitosti 20. výročí obnovení diplomatických styků České republiky se Státem Izrael ve Španělské synagoze.

12. Publikace

K výstavě *A vypravuj synu svému* připravili její kurátoři M. Bušek a O. Čihák katalog, obsahující kromě rozsáhlé obrazové přílohy také seznam hagad ve sbírkách ŽMP.

Jako každý rok vyšel odborný časopis *Judaica Bohemiae* (ročník XLV), který je od roku 2009 vydáván opět dvakrát ročně (v letech 1994–2008 byla publikace ročenkou). Číslo 45 (2010) 1 přineslo m.j. studii o protižidovských bouřích v Čechách roku 1866 z pera M. Frankla, příspěvek D. Shumskeho o obrazu a využití osobnosti pražského Maharala v literárních a vědeckých spisech pražských sionistů a sionistických historiků Jeruzalémské školy a podrobnou zprávu O. Sixtové, jež představila obsáhlý soubor hebraik a judaik ve Vědecké knihovně v Olomouci. Číslo 45 (2010) 2 bylo věnováno Haně Volavkové (1904–1985), historičce umění a dlouholeté ředitelce Židovského muzea v Praze, jež se po 2. světové rozhodujícím způsobem zasloužila o uhájení jeho existence i další rozvoj. Uvedené číslo *Judaica Bohemiae* publikovalo první podrobnou biografii této významné osobnosti z pera M. Veselské. Významným příspěvkem k výzkumu dějin židovské dobročinnosti a formování židovské identity v 19. století byla studie M. Niedhammer, věnovaná nadaci dcery pražského velkoobchodníka Simona Lämela, Elisy Herz z roku 1855, jejímž výsledkem byl vznik známé jeruzalémské chlapecké školy, tzv. *Lämelschule*. *Judaica Bohemiae* byla již v roce 2008 zařazena na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR a do prestižní vědecké databáze *Web of Science* (citační rejstřík *Arts & Humanities Citation Index*). Roku 2009 byla časopis zařazen také do bibliografické a citační databáze společnosti Elsevier, *Scopus*. Na obsahu časopisu se pravidelně podílejí vedle českých i zahraniční přispěvatelé.

Jako obvykle byly ke všem výstavám v Galerii Roberta Guttmanna vydány skládačky se základními informacemi. Průběžně, podle aktuální potřeby, byly doplňovány již dříve publikované knihy, zejména průvodce, pracovní listy a letáčky.

ŽMP bylo také spolu s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy vydavatelem sborníku „Neklidná krajina vzpomínání. Konkurenční společenství paměti ve městě“ (ed. B. Soukupová), v němž byly shromážděny příspěvky z konference „Menšinová krajina vzpomínání v evropském městě. Konkurenční společenství paměti?“ konané v červnu 2010 ve VKC.

Titulní strana katalogu k výstavě *A vypravuj synu svému*.

13. Spolupráce s institucemi

a) Odborná spolupráce a zápůjčky

ŽMP tak jako v uplynulých letech spolupracovalo s četnými domácími i zahraničními politickými, administrativními, kulturními, akademickými a vzdělávacími institucemi. V různých oblastech činnosti se jednalo o 161 místních a 54 zahraničních subjektů.

Intenzivní byly zápůjčky sbírkových předmětů do organizací na území ČR. Jednalo se především o zápůjčky předmětů do jednotlivých židovských obcí pro liturgické účely. Tradičně nejvíce předmětů bylo zapůjčeno Židovské obci v Praze a v Brně, ale poskytnuty byly i židovským obcím v Plzni, Karlových Varech, Ostravě, Teplicích, Liberci a Olomouci.

Další zápůjčky směřovaly do muzeí či synagog (včetně Židovské obce v Děčíně) dokumentujících život místních židovských komunit. ŽMP se však svými zápůjčkami účastnilo též výstav pořádaných v České republice jinými organizacemi. Konkrétně se jednalo o zápůjčky v rámci výstavních projektů *Pod korouhví stříbrného lva* (Národní zemědělské muzeum v Praze), *Královský sňatek* (Muzeum hl. města Prahy, Galerie hl. města Prahy a Archiv hl. města Prahy), *100 let Domu umění v Brně* (Dům umění v Brně) a *Židé na Žatecku* (Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci).

Pokračovaly významné zápůjčky do zahraničí, a to 5 obrazů od Ludwiga Bluma do Beth Hatefutsoth v Tel Avivu a 9 sbírkových předmětů do Židovského muzea v Berlíně, z čehož 8 bylo zapůjčeno v rámci výstavy *Kosher & Co*. Pokračovaly také zápůjčky originálů dětských kreseb z Terezína pro United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu stejně jako intenzivní spolupráce s Czech Memorial Scrolls Trust v Londýně. Významná byla rovněž spolupráce s University of New Mexico Art Museum v Albuquerque na přípravě výstavy díla Friedl Dicker Brandejs a dětských kreseb.

ŽMP poskytlo i v roce 2010 desítky povolení k užití materiálů ŽMP pro knižní, časopisecké, propagační a studijní účely stejně jako k fotografování a natáčení v objektech ŽMP.

V rámci spolupráce se školami byla v ŽMP zajištěna praxe v restaurátorských dílnách pro 6 studentů restaurování z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, Střední průmyslové školy grafické v Praze a ze Střední umělecko-průmyslové školy v Turnově. Na odborných pracovištích sbírkového oddělení ŽMP své praxe absolvovaly také tři studentky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (hebraistika, etnologie) a 1 student Vyšší odborné školy informačních studií v Praze. Uskutečnily se též 2 exkurze ze specializovaných škol. Pracovníci sbírkového oddělení se dále podíleli na oponentuře závěrečných či bakalářských prací Školy muzejní propedeutiky Asociace muzeí a galerií České republiky, Vyšší odborné školy informačních studií v Praze, Filozofické fakulty Slezské univerzity v Opavě a Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Odborní pracovníci ŽMP dále osobně či písemně poskytovali informace a konzultace nezbytné pro činnost dalších institucí, odborníků různých oborů, obnovu památkových objektů a přípravu expozic na různých místech České republiky.

b) Účast na dalších projektech

ŽMP se v roce 2010 účastnilo několika festivalů a akcí, pořádaných jinými institucemi. Vedle úspěšného zapojení do akcí *Ledová Praha*, *Dnů evropského dědictví* a *Festivalu muzejních nocí* ŽMP již tradičně věnovalo pozornost veřejnému připomínání šoa.

V Pinkasově synagoze se konaly dva pietní akty: 8. března byla ve spolupráci s Terezínskou iniciativou uspořádána tryzna na paměť vyvraždění terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau. Další tryzna, při příležitosti *Jom ha-šoa*, se konala 11. dubna. Den pa-

mátky obětí holokaustu a předcházení zločinům proti lidskosti byl připomenut zvláštním večerem ve Španělské synagoze.

ŽMP spolupracovalo s Nadačním fondem obětí holokaustu a Českou unií židovské mládeže na jimi iniciovaných projektech k uctění Židů zavražděných za druhé světové války. Obdobně se ŽMP ve spolupráci s Tereziánskou iniciativou podílelo na přednáškách a besedách na základních a středních školách v rámci projektu Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) *Centra vzdělávání a dialogu*.

Pracovníci ŽMP, především L. Pavlát, ale též M. Frankl, J. Šplíchalová a M. Jelínek setrvaly spolupracovali se sdělovacími prostředky, zejména co se týče tematiky šoa, extremismu a antisemitismu.

V roce 2010 šestým rokem pokračoval projekt péče o židovské kulturní dědictví prostřednictvím Federace židovských obcí v České republice, který ŽMP od jeho počátku plně financuje. Projekt, jenž je vymezen obsahem hlavní činnosti muzea, opět podstatně stimuloval kulturní, vzdělávací, publikační a náboženské aktivity organizací sdružených ve Federaci židovských obcí. Podpořil koordinační činnost jejich ústředních orgánů, napomohl údržbě a technickému zhodnocení majetku židovských obcí a přispěl též k propagaci činnosti židovské pospolitosti v České republice i zahraničí.

14. Údržba a rekonstrukce

Provozní odbor ŽMP v roce 2010 zabezpečoval odbornou správu 13 objektů nebo jejich částí, které má muzeum pronajaty ke své činnosti od Židovské obce v Praze, a dále depozitářů knihovny muzea v pronajatém objektu v Praze 4. Prováděné činnosti zahrnovaly opravy a rekonstrukce stavebních a technologických částí staveb, úklid a údržbu objektů, údržbu a rozvoj integrovaného zabezpečovacího systému, péči o zeleň na židovských hřbitovech a před Maiselovou synagogou, zajištění povinností v oblasti požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví pracujících, zajištění podnájmu prostor v synagogách a podnájmu tržních míst. Provozní odbor též spolupracoval na zajištění provozu výpočetní techniky formou outsourcingu.

Z konkrétních činností třeba zmínit především opravu fasády synagogy v Golčově Jeníkově včetně souvisejících stavebních úprav, nového oplocení, opravy střechy, dveří a hydroizolačních opatření. Opravy a očištění se dočkaly pomník před Maiselovou synagogou a chrlice na této památce. Byla též opravena část zdi Starého židovského hřbitova před vstupem do Pinkasovy synagogy stejně jako byl opraven pilíř u vchodu do nádvoří Pinkasovy synagogy. Dále byly provedeny malířské práce ve všech návštěvnických prostorách muzea a dle potřeby i v jiných částech objektů.

Byly rovněž provedeny veškeré předepsané revize a kontroly systémů technického zařízení budov, elektrických zařízení, zabezpečovacích a protipožárních systémů.

Na základě analýzy cen byl změněn dodavatel elektrické energie pro objekty ŽMP. Po posouzení aktuálního stavu jednotlivých komponent integrovaného zabezpečovacího systému byla rovněž zpracována studie o strategické koncepci a výhledu zabezpečovacích systémů v ŽMP.

V oblasti BOZP a PO byl proveden vnitřní audit, na jehož základě byly doplněny a aktualizovány příslušné dokumenty ŽMP. Uskutečnil se cvičný požární poplach včetně ukázky použití hasicích přístrojů, byla provedena kontrola funkčnosti únikových východů a odzkoušeny poplachové sirény a požární vodovody.

15. Investice

ŽMP v roce 2010 investovalo téměř výhradně do nezbytných akcí provozního charakteru. Za nejvýznamnější investice v oblasti stavební lze považovat práce na synagoze v Golčově Jeníkově. Došlo též k úpravě řídicího systému měření a regulace v administrativních budovách a byly instalovány nové digitální záznamové jednotky pro zpracování a záznam videosignálu z kamer v objektech U Staré školy a Španělské synagogy.

Investice v oblasti výpočetní a informační techniky mimo jiné zahrnovaly nákup nového serveru pro doménu na lokální síti (operační systém Win Server 2008 s Active Directory) a rovněž nákup nového e-mail serveru. Byl dokončen přechod na VoIP telefonii. Bylo zakoupeno diskové pole Thecus N7700 připojené ke katalogizačnímu serveru s programem Collective Access. Velikost diskového pole činí 7TB. Server s programem Collective Access byl přepojen na samostatný záložní zdroj. Hlavní budova ŽMP byla dále napojena na nový typ internetového připojení SHDSL o rychlosti 8/8. Internetová linka SHDSL 2/2 ve Smíchovské synagoze byla povýšena na 4/4. Pro zajištění vyšší bezpečnosti výpočetní techniky bylo vydáno několik směrnic a opatření ředitele a byl proveden rozbor bezpečnostní situace IT včetně interního a externího penetračního testování.

16. Granty a dary

ŽMP v roce 2010 podalo 27 žádostí o grant. Z tohoto počtu bylo 8 žádostí vyřízeno kladně a 9 bylo zamítnuto. Deset grantových žádostí podaných v roce 2010 je stále v jednání, rozhodnutí padne v roce 2011. V roce 2010 byly také vyřízeny některé ze žádostí o grantovou podporu, které byly podány již v roce 2009. Šest těchto žádostí bylo vyřízeno kladně, jedna podpořena nebyla. Významnou podporu ŽMP zaznamenalo především ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, jež v rámci programu OPVK udělilo na dlouhodobý projekt pro tvorbu online výukových materiálů k dějinám Židů ve 20. století grant ve výši 14 309 188 Kč. MŠMT dále udělilo grant ve výši 190 000 Kč na projekt muzejního Vzdělávacího a kulturního centra *Semináře pro učitele*. Grantová agentura České republiky podpořila částkou 2 334 000 Kč tříletý projekt *Budování státu bez antisemitismu? Antisemitismus v českých zemích a na Slovensku, 1917-1923*, jehož cílem je komparativním způsobem postihnout vývoj a formy antisemitismu na uvedeném území v době kolem vzniku Československé republiky. Nadační fond obětí holocaustu podpořil v roce 2010 realizaci výstavy *Od té doby věřím na osud... Transпорты протекторátních Židů do Běloruska v letech 1941-1942*, restaurování tumb Š. J. L. Rapoporty na Židovském hřbitově ve Fibichově ulici a *Nedělní dílny VKC*. Tento projekt se těší ze strany NFOH dlouhodobé podpoře, grant na jeho realizaci byl poskytnut také pro rok 2011.

Ze zahraničních přispěvatelů nutno zmínit především Dutch Jewish Humanitarian Fund a The Rothschild Foundation Europe, jež poskytla grant k dlouhodobému projektu již v roce 2009. ŽMP byly v roce 2010 uděleny granty v celkové výši 17 312 188 Kč a 8 000 EUR, na účet byla připsána grantová podpora ve výši 1 824 209 Kč a do konce pololetí 2011 očekáváme doplatek za rok 2010 ve výši 1.125.507,- Kč.

Židovské muzeum v Praze se rovněž jako spoluřešitel podílí na projektech jiných institucí (Severočeské muzeum v Liberci, Masarykova univerzita v Brně). V rámci těchto projektů získalo z udělených grantů podporu ve výši 985 754 Kč.

ŽMP též bylo partnerem ICEJ – Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém – na grantovém projektu *Centra vzdělávání a dialogu*, v jehož rámci obdrželo za svou činnost 193 235 Kč.

Významný dar ve výši 8 000 000 Kč na podporu projektu Aleše Veselého *Tři brány* v Pinkasově uličce, který má být realizován do konce roku 2011, poskytl Židovskému muzeu v Praze Magistrát hlavního města Prahy. Drobní dárci umožnili realizaci projektu *Cinegoga*.

17. Informace o hospodaření

Nadále patrná ekonomická stagnace se v ŽMP projevila dále klesajícími tržbami ze vstupného, které oproti roku 2009 poklesly o 4,58 %. V absolutní částce se jednalo o 6 536 200 Kč. V porovnání s předchozím obdobím – meziročním srovnáním let 2009 a 2008 – to nicméně představovalo menší, poloviční pokles tržeb ze vstupného. Nižší návštěvnost s sebou zákonitě přinesla také nižší ostatní výnosy. Zde pokles činil přibližně 50 % (1 126 500 Kč). Rozhodující roli přitom však sehrály výrazně nižší úroky z běžného účtu a termínovaných vkladů. V muzeu rovněž poklesly tržby z pronájmů, a to o 676 500,-Kč, tedy o 9,62 %. Pokles tržeb z pronájmů byl způsoben tím, že muzeum odstoupilo od smlouvy o nájmu obchodních prostor v Maiselově 15, když dosavadní podnájemce uzavřel nájemní smlouvu přímo se správcem nemovitosti, Matana a.s. V souvislosti s poklesem návštěvnosti a především změnou struktury návštěvníků, resp. jejich koupěschopnosti, došlo i k poklesu prodeje zboží, a to o 432 300 Kč, což představuje 23,67 % oproti roku 2009. Pokles tržeb z ostatních služeb činil 53 300 Kč, tedy 1,98 %.

Jisté zvýšení příjmů zaznamenaly přijaté dary a dotace ve výši 8 368 900 Kč. Z této položky je ale třeba vyjmout 8 000 000,- Kč, které muzeum obdrželo na realizaci projektu prof. Aleše Veselého „Tři brány“. Vzhledem k tomu, že se muzeu nepodařilo s autorem uzavřít smlouvu o způsobu realizace díla v návaznosti na Memorandum podepsané všemi třemi stranami, byl dar MHMP dne 15. 4. 2011 v plné výši vrácen. Takže fakticky došlo k navýšení příjmů z dotací a darů o 368 900,- Kč.

V souhrnu roční příjmy ŽMP (bez vráceného daru MHMP) byly v roce 2010 oproti roku 2009 nižší o 5,33 % (8 456 600 Kč).

Vzhledem k tomu, že muzeum již v průběhu roku reagovalo na pokračující nepříznivý vývoj tržeb, podařilo se snížit celkové náklady muzea oproti roku 2009 o 6 083 500 Kč, a to i přes téměř 17% nárůst nákladů na energie. Velmi významně se podařilo snížit náklady na materiál (12,9%), opravy a údržbu (25,9 %) a reprezentaci (58,5 %),

Díky uskutečněným personálním opatřením se dále ve srovnání s rokem 2009 podařilo snížit i mzdové výdaje, a to o 1 124 000 Kč, tedy o 2,89 %.

V duchu podepsané smlouvy byla také muzeu poskytnuta sleva na nájemném od Židovské obce v Praze 2 milióny Kč.

Cenou za omezení nákladů bylo ovšem i nezbytné omezení některých aktivit muzea.

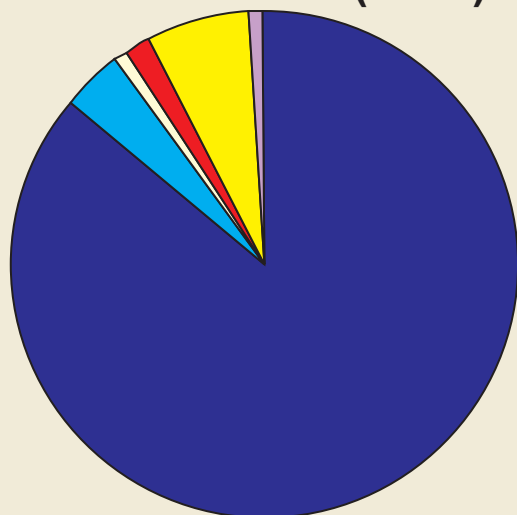
V porovnání příjmů, bez vráceného daru MHMP (150 107 400 Kč) a výdajů (129 391 500 Kč) skončil rok 2010 pro ŽMP úspěšně. Po zpracování daňového priznání dosáhlo Židovské muzeum v Praze hrubého zisku ve výši 20 715 897 Kč a po odpočtu daně ve výši 4 040 820 Kč dosáhlo muzeum čistého zisku ve výši 16 675 077 Kč (vše bez vráceného daru MHMP ve výši 8 000 000 Kč).

V Praze 12. května 2011

Leo Pavlát
ředitel

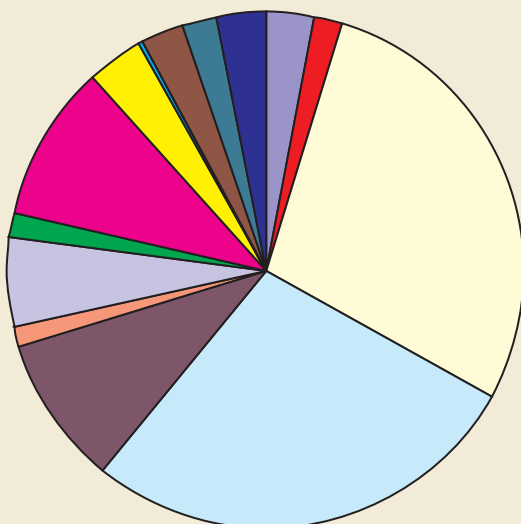
Plnění rozpočtu Židovského muzea v Praze v roce 2010 (v tis. Kč)

Zdroje příjmů Židovského muzea v Praze (2010)

■	90,6% - Vstupné
■	4,2% - Nájem
□	0,9% - Prodej upomínk. předmětů
■	1,8% - Ost. služby
■	6,7% - Dary a dotace
■	0,7% - Výnosy ostatní

Výdaje Židovského muzea v Praze (2010)

■	3,1% - Energie, voda, plyn
■	1,5% - Opravy
□	28,4% - Nájem
□	27,6% - Mzdové náklady
■	9,6% - Soc. a zdrav. pojištění
■	1,1% - Zákonné sociální náklady
■	0,1% - Poskytnuté dary
■	5,4% - Odpisy
■	1,7% - Pojistné
■	9,8% - Služby
■	3,5% - Ostatní náklady
■	0,3% - Nákup knih
■	0,1% - Nákup sbírkových předmětů
■	2,5% - Investice
■	2,2% - Materiál
■	3,0% - Daň z příjmu

Výkaz zisku a ztrát (v tis. Kč)

	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2010
VÝNOSY	158 563	158 107
Tržby za zboží a služby	11 554	10 391
Tržby ze vstupného	142 561	136 025
Dary a dotace	2 207	9 912
Zúčtování rezerv	0	0
Ostatní výnosy	2 241	1 779
PROVOZNÍ NÁKLADY	135 475	129 390
Náklady na uskutečněné tržby	68 529	64 303
Osobní náklady	55 683	54 957
Odpisy	7 972	7 458
Ostatní provozní náklady a rezervy	3 291	2 672
DAŇ Z PŘÍJMU	4 669	4 041
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	18 419	24 676

Rozvaha (v tis. Kč)

	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2010
STÁLÁ AKTIVA	103 927	100 155
Nehmotný investiční majetek	863	570
Hmotný investiční majetek	103 064	99 585
Finanční investice	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA	183 381	195 205
Zásoby	8 153	8 143
Pohledávky	13 730	8 890
Finanční majetek	160 383	176 724
OSTATNÍ AKTIVA	1 115	1 448
AKTIVA CELKEM	287 308	295 360
VLASTNÍ ZDROJE	274 462	283 046
Fondy	256 043	258 370
Hospodářský výsledek běžného účetního období	18 419	24 676
CIZÍ ZDROJE	12 846	12 314
Krátkodobé závazky	12 701	11 416
Rezervy	0	0
OSTATNÍ PASIVA	145	898
PASIVA CELKEM	287 308	295 360

Struktura zaměstnanců Židovského muzea v Praze

Židovské muzeum v Praze mělo v roce 2010 v průměru 123 zaměstnanců.

K 31. 12. 2010 byl stav zaměstnanců ve fyzických osobách 122.

Ředitel muzea	1
Vědečtí a odborní muzejní pracovníci včetně restaurátorů	39
Pracovníci pro vzdělávací a kulturní činnost	5
Pracovníci pro zajištění provozu, oprav, rekonstrukcí a správy budov a hřbitovů	6
Pracovníci zajišťující publicitu a výstavy	4
Pracovníci rezervačního centra	3
Administrativní pracovnice	4
Ekonomičtí a provozní pracovníci včetně pokladních v expozicích	12
Ostraha objektů a kustodi	48

Průměrná mzda v Židovském muzeu v Praze v roce 2010 činila 22.875,- Kč.

Opravy a rekonstrukce objektů (v tis. Kč)

Objekt	1995–2010
Španělská synagoga	34 064
Administrativní budova Jáchymova	3 215
Maiselova synagoga	18 396
Pinkasova synagoga	11 670
Obřadní síň	2 149
Klausová synagoga	6 722
Depozitář textilu	3 981
Nové administrativní budovy	96 376
Vzdělávací a kulturní centrum	661
Smíchovská synagoga	72 748
Synagoga Brandýs	855
Depozitář knih Spořilov	152
Židovský hřbitov Fibichova, Praha 3	11 762
Starý židovský hřbitov	8 670
Celkem	271 421